

Բարեգործական հիմնադրամները և միջազգային դոնոր կազմակերպությունները ՀԿ-ների ֆինանսավորման ամենատարածված աղբյուրն են առավելագույն ԱՊՀ երկրներում: Կան բարեգործական հիմնադրամների մի քանի տեսակներ: Կախված ֆինանսավորման աղբյուրներից՝ բարեգործական հիմնադրամները բաժանվում են ասոցիացված (կորպորատիվ) հիմնադրամների, որոնք ստեղծվում և ֆինանսավորվում են որոշակի առևտրային կառույցի կողմից: Պետական (միջպետական) հիմնադրամներ (դոնոր կազմակերպություններ), որոնք ստեղծվում և ֆինանսավորվում են մեկ կամ մի քանի երկրների կառավարության կողմից. անկախ (մասնավոր) հիմնադրամներ, որոնք ստեղծվում և ֆինանսավորվում են անհատի կամ անհատների խմբի կողմից, որոնք սովորաբար կապված են ընտանեկան կապերով:

Բարեգործական հիմնադրամները, և առաջին հերթին կորպորատիվները, լայն տարածում են գտել ամբողջ աշխարհում մի շարք պատճառներով: Նշենք հիմնադրամների բարեգործական գործունեության ամենակարեւոր պատճառները.

1. Հարկային արտոնություններ. Շատ երկրների օրենսդրությունը թույլ է տալիս համապատասխան հարկերը վճարելու փոխարեն կոմերցիոն կառույցների շահույթի (եկամտի) մասնաբաժինը օգտագործել բարեգործական նպատակներով: Կառավարության դիրքորոշման փաստարկները միանգամայն ակնհայտ են. հիմնադրամները միջոցներ են հատկացնում սոցիալապես նշանակալի ծրագրերի և նախագծերի ֆինանսավորման համար, որոնք իրականացվում են, որպես կանոն, ՀԿ-ների միջոցով: Այսպիսով, կազմակերպությունները ստանձնում են պետական մարմինների խնդիրների մի մասը՝ օգնություն ցուցաբերել հաշմանդամություն ունեցող անձանց, ցածր եկամուտ ունեցող անձանց, աշխատել երեխաների և երիտասարդների հետ, կրթել քաղաքացիներին և այլն:
2. Սոցիալական խնդիրների լուծում և տեղական համայնքի զարգացում. Միջոցները լուծում են սոցիալական կարևոր խնդիր՝ աջակցություն քաղաքացիական նախաձեռնությունների զարգացմանը և տեղական համայնքների սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծմանը: Արդյունքը հեղինակության առավելություններն ու հանրային ճանաչումն են՝ բարձրացնելով հիմնադրամի և նրա հիմնադիրների սոցիալական իմիջը:

Հիմնադրամի և նրա հիմնադիրների սոցիալական իմիջի բարձրացումը մեծացնում է տնտեսական օգուտները: Դրանք բաղկացած են ՀԿ-ներից և նրանց շահառուներից նոր հաճախորդներ ներգրավելուց, ՀԿ-ի կողմից հովանավորին տրամադրվող ուղղակի և անուղղակի գովազդից: Որոշ դեպքերում, բիզնեսի համար բարեգործությունը կարող է լինել կապիտալի շահութաբեր ներդրում, երբ տրամադրելով փոքր դրամաշնորհի և ստանալով դրական արդյունքներ ծրագրի եզակի արտադրանքի փորձարկումից, դոնորը դառնում է տեխնոլոգիայի սեփականատեր, որը կարող է մեծացնել ֆինանսական օգուտները:

Բարեգործական հիմնադրամները տարբերվում են նաև իրենց ձեռնարկած գործունեության տեսակներով: Այս չափանիշի հիման վրա առանձնանում են հետևյալը.

- հիմնադրամներ, որոնք դրամաշնորհներ են տրամադրում կազմակերպություններին, որոնք, ըստ Կանոնադրության, կարող են հանդես գալ որպես դրամաշնորհային ծրագրերի օպերատորներ.
- ուղղակի գործողությունների հիմնադրամներ - կազմակերպություններ, որոնք ֆինանսավորում են ստանում սեփական ծրագրերն իրականացնելու համար.
- հիմնադրամներ, որոնք դրամաշնորհներ են տրամադրում և միևնույն ժամանակ իրականացնում են սեփական ծրագրերը.
- դրամահավաք հիմնադրամներն այն կազմակերպություններն են, որոնց հիմնական նպատակը դրամաշնորհների կամ սեփական ծրագրերի իրականացման համար ֆինանսավորում գտնելն է:

Դրամահավաքի հիմնադրամների հիմնական տարբերությունն այն է, որ նրանք չունեն մեկ կամ մի քանի նշտական հովանավորներ (հիմնադիրներ), որոնք ապահովում են իրենց ֆինանսավորումը, բայց այլ ոչ առևտրային կազմակերպությունների հետ միասին զբաղվում են դրամահավաքով:

Աշխարհագրական առումով ֆոնդերը կարելի է բաժանել.

- տեղական ֆոնդեր - կազմակերպություններ, որոնք բարեգործական օգնություն են ցուցաբերում որոշակի տարածքում (գյուղ, շրջան, քաղաք, մարզ և այլն);
- ազգային հիմնադրամներ - կազմակերպություններ, որոնց գործունեությունը տարածվում է ամբողջ երկրում.
- միջազգային հիմնադրամները կազմակերպություններ են, որոնց գործունեությունը տարածվում է երկու կամ ավելի երկրների տարածքի վրա:

Գոյություն ունեն ֆոնդերի այլ դասակարգումներ, օրինակ՝ ըստ իրենց հետաքրքրության ոլորտի՝ դրանք բաժանվում են բնապահպանական, տեղական համայնքների զարգացման, սոցիալական հարմարվողականության հիմնադրամների և այլն; Ըստ սոցիալական ուղղվածության՝ հատկացվում են միջոցներ, որոնք օգնություն են ցուցաբերում հաշմանդամներին, թոշակառուներին, կանանց, գիտնականներին: Ինտերնետում միջազգային տեղեկատվական ցանցի վերջին լայնածավալ զարգացման հետ կապված՝ սկսել են ի հայտ գալ վիրտուալ հիմնադրամներ՝ բարեգործական կազմակերպություններ, որոնք դրամաշնորհային ծրագրեր են իրականացնում անմիջապես առցանց:

Հիմնադրամի կողմից տրամադրվող ֆինանսավորման հիմնական ձևերը.

1. դրամաշնորհ՝ բարեգործական նվիրատվություն (ներդրում), որը տրամադրվում է դոնոր կազմակերպության կողմից՝ շահույթ չհետապնդող ծրագրի կամ ծրագրի իրականացման համար.
2. ՀԿ-ներին տրամադրվում է անտոկոս վերադարձվող ֆինանսական աջակցություն (վերադարձվող դրամաշնորհ) ծրագրերի իրականացման համար, որոնք ենթադրում են ծրագրի գործունեության իրականացման արդյունքում եկամուտների ստացում: Փոխհատուցվող ֆինանսական օգնությունը ներառում է տրամադրված ֆինանսավորման ամբողջական կամ մասնակի վերադարձ.
3. Ժառայությունների դիմաց վճարում - վճարում (պայմանագրային հիմունքներով) ՀԿ-ի կողմից դոնոր կազմակերպությանը մատուցվող ծառայությունների համար (սեմինարների, հետազոտությունների անցկացում):

Բացի դրամաշնորհների տեսքով օգնություն տրամադրելուց, կան դոնոր կազմակերպությունների հետ աշխատելու այլ առանձնահատկություններ: Օրինակ՝ մրցակցության բարձր աստիճանը: Հայտնի դոնոր կազմակերպությունների դրամաշնորհային ծրագրերը հավաքում են 400 և ավելի ծրագրեր, որոնցից սովորաբար ֆինանսավորման համար ընտրվում է ոչ ավելի, քան տասը տոկոսը:

Ֆինանսավորման համար նախագծերի ընտրությունը տեղի է ունենում մրցութային հիմունքներով: Նախագծեր ներկայացնելու հատուկ կանոններ. Որպես կանոն, նախագծային հայտերը կազմվում են հայտերի ձևերի հիման վրա: Դիմումի ձևը (հարցաթերթիկի կոնկրետ ձև) բաժինների մի շարք է, որոնց լուսաբանումը պարտադիր է: Որոշ հիմնադրամների համար դիմումի ձևերը մշակվում են այնքան մանրամասն, որ նախագծի պատրաստումը հիմնականում հանգում է հարցաթերթիկի հարցերին պատասխանելուն:

Դոնորների տեսակները

1. Կառավարության դոնորներ (ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալություն (USAID), Շվեդիայի միջազգային զարգացման գործակալություն SIDA, փոքր ծրագրեր Նիդերլանդների Թագավորության դեսպանատան աջակցությամբ՝ MATRA, Ազգային բաժնետիրական «Քաղաքացիական նախաձեռնությունների աջակցության կենտրոն» (Ղազախստան);
2. «Կիսամասնավոր» դոնորներ (World Learning, Eurasia Foundation, IREX):
3. Մասնավոր դոնորներ.
4. անկախ հիմնադրամներ (ԱՄՆ-ում՝ ՄակԱրթուր հիմնադրամ, Դ. Սորոսի հիմնադրամ, Ֆորդ հիմնադրամ, Ղազախստանում՝ Երժան Տատիշև հիմնադրամ);
5. հարակից միջոցներ (Xerox Foundation, App1e, Hewlett Packard);
6. ուղղակի միջոցներ, տեղական ֆոնդեր.

Նվիրատվության դրդապատճառները

Նախքան գումար խնդրելը, լավ կլինի հարցնել, թե ինչու են մարդիկ տալիս: Ամենատարածված դրդապատճառները կարելի է թվարկել հետևյալ կերպ.

- Մեղքի զգացում;
- Ալտրուիզմ;
- Հարկային արտոնություններ;
- Տեղական համայնքի զարգացման համար (ծեր շրջապատի կյանքը բարելավելու համար);
- Սեփական կերպար և իմիջ հանրության աչքում;
- Անձնական հետաքրքրություն;
- Կարգավիճակը պարտավորեցնում է;
- Փոխարենը ինչ-որ բան ստանալու ցանկություն՝ առարկա, շփում, ճաշ, ծառայություն...;
- Խնդրի իրազեկում;

- Ներգրավվածություն;
- Ծանոթություններ ձեռք բերել, ընկերներ գտնել;
- Շնորհակալություն հայտնելու ցանկություն;
- Լոբբինգ՝ հանուն որոշակի հանրային շահերի.

Սրանք ընդհանուր սկզբունքներ են, և յուրաքանչյուր կոնկրետ դեպքում պետք է իմանալ, թե ով է պատրաստ տալ, ինչքան, ինչի համար և ինչու: Սա դրամահավաքի հիմնարար սկզբունքներից մեկն է:

Կազմակերպության բյուջեի հնարավոր եկամուտների աղբյուրները

Ո՞վ կարող է գումար տալ ձեր ծրագրի համար: Հնարավոր հովանավորների ցանկը բավականին մեծ է.

- Ձեր կազմակերպության անդամները;
- Դուք ինքներդ;
- Ձեր սիրելիները;
- Նրանք, ովքեր հետաքրքրված են խնդրով;
- Անձնական անձինք, որոնց դուք կարողացել եք համոզել.
- Բիզնես (ԲԸ, մասնավոր ընկերություններ, օտարերկրյա ներկայացուցչություններ);
- Հիմնադրամ;
- Պետական՝ հանրային ֆինանսավորում (ուղղակի, ինչպես նաև անուղղակի՝ հարկային արտոնություններ), պետական ձեռնարկություններ: